

Utbildningsinspektion i Hummelstaskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Hummelstaskolan	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	230
Skolbarnsomsorg	130
Förskoleverksamhet	95
Förskoleklass	33

Utbildningen vid Hummelstaskolan omfattar verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 5. Till skolan hör även lokalintegrerad skolbarnsomsorg samt en förskola i separata lokaler.

Skolans pedagogiska personal arbetar i tre arbetslag; förskoleklass och årskurs 1, årskurs 2 - 3 och årskurs 4 - 5. I arbetslagen ingår lärare och speciallärare och arbetslagen leds och företräds av en arbetslagsledare som också ingår i skolans ledningsgrupp. Förskolechefen ingår i ledningsgruppen. På skolan finns en elevhälsogrupp bestående av specialpedagoger, skolsköterska och skolpsykolog. Hummelstaskolan erbjuder praktisk-estetisk profil från årskurs 1, som innebär utökad ämnesundervisning i musik, idrott och slöjd samt att undervisningen leds av ämneslärare i de estetiska ämnena från årskurs 1.

Hummelstaskolan har i sin arbetsplan formulerat ett antal övergripande mål för skolan. Arbetslagen har inte formulerat några egna mål. Deras arbetsområde innefattar pedagogiskt utvecklingsarbete, elevvård, kompetensutveckling och skolövergripande frågor, men beslutsfattandet ligger hos rektor.

Cirka 60 procent av eleverna åker skolskjuts. Övriga elever kommer från närsamhället. Elevunderlaget är vikande.

Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan (SFS 1999:903). För deltagande skolor innebär försöksverksamheten en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Bestämmelserna om timplanen för grundskolan är en bilaga till skollagen (1985:1110).

Genomförandet av inspektionen i Hummelstaskolan

Skolverket sände den 17 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för den övergripande granskningen av kommunen har bestått av undervisningsrådet Monica Norberg och experten Elisabeth Brandell. Besöken i verksamheterna inleddes den 30 mars och avslutades den 1 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Hummelstaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Hummelstaskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, representanter för pedagoger, elever samt föräldrar. Lektioner i ett antal klasser besöktes. Under besöket fördes också samtal med övrig personal och elever i samband med raster och vid spontana kontakter

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Enligt Hummelstaskolans vision ”får vi trygga och positiva barn genom att arbeta utifrån vår praktiskt-estetiska profil, där eleverna ges möjlighet att använda alla sinnen”. Denna vision uppnås på olika sätt, enligt skolan. Barnen indelas i smågrupper, som gör att alla barn blir sedda. Temaarbete gemensamt för hela skolan syftar till att skapa trygghet och gemenskap mellan elever och mellan elever och vuxna och i olika gruppkonstellationer. Därutöver syftar temaarbetena till att förebygga mobbning och träna samarbete.

Storsamling sker en gång per månad och varje arbetslag ansvarar för exempelvis ett uppträdande, där övriga barn och personal är publik. Syftet är bl.a. att ge eleverna en starkare social kompetens. Reaktionen och bemötande på storsamlingen tas upp och diskuteras i klasserna efteråt.

Skolan jobbar också med s.k. ”pusselgrupper”; fasta grupper under hela skoltiden med elever från årskurs 1 – 5, där eleverna varannan vecka arbetar med olika etiska frågeställningar, bemötandefrågor, relationer med stöd av den s.k. Charliemodellen. Pusselgruppernas sammansättning gör att eleverna lär känna varandra över årskursgränserna. Värdegrundsfrågorna står, enligt inspektörerna, tydligt i centrum på Hummelstaskolan och detta arbete sker i nära samverkan mellan skolan och skolbarnsomsorgen.

Eleverna på skolan säger i Skolverkets inspektörers intervjuer att de känner sig trygga och att de känner elever och har jobbat tillsammans med elever från andra klasser. Detta bekräftades också av de föräldrar inspektörsteamet träffade

samt av 2004 års enkät, där eleverna uppgivit mycket positiva svar på trygghets- och trivselsfrågorna. 97 procent av eleverna har uppgivit att de trivs i skolan och 100 procent att det alltid finns någon vuxen i skolan att prata med. Det rådde också en lugn och positiv stämning bland eleverna på skolan vid inspektionstillfället.

Sammanfattningsvis anser Skolverkets inspektörer att det bedrivs ett omfattande och gott arbete med normer och värden på Hummelstaskolan, som också givit ett positivt resultat. Arbetet med värdegrundsfrågor måste dock fortgå kontinuerligt och därför är det viktigt att skolan fortsätter sitt arbete med dessa frågor.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Enligt lärarna börjar samtal om målen i de flesta klasser och ämnen först i årskurs 5 och då i svenska, engelska och matematik. De elever utbildningsinspektionen träffade kände ej till målen i några ämnen. Målen var inte heller kända bland föräldrarna. De trodde sig dock ha fått dem presenterade vid något informationstillfälle. Skolan skickar varje år en katalog till samtliga föräldrar med bl.a. kursplanemålen i alla ämnen, enligt skolledningen. Dessa mål är framtagna gemensamt av flera rektorsområden år 2000. Hummelstaskolan deltar i det pågående arbetet med lokala bearbetningar av kursplanerna i den kommungemensamma betygs- och bedömningsgruppen.

Av den diagnos som gjorts i årskurs 2 år 2003 framgår att ca 25 procent av eleverna ej uppnått målen i svenska och matematik. Pojkarna når målen i lägre grad än flickorna i årskurs 2. Vid samtal med föräldrar framfördes att man upplever stödet i matematik som svagt. Åtgärdsprogram finns upprättade för merparten av dessa elever.

Enligt Hummelstaskolans sammanställning av nationella provens resultat år 2003 för årskurs 5 har ca 40 procent, eller 15 elever, ej nått målen i ett eller flera av ämnena svenska, engelska och matematik och i princip samtliga dessa 15 elever har ej nått målen i matematik. Av de elever som inte nått målen i årskurs 5 är könsfördelningen jämn. Åtgärdsprogram finns endast upprättade för en del av dessa elever. Enligt uppgifter från skolledningen använder lärarna utvecklingssamtalens blankett som åtgärdsprogram, när ärendet ej nått längre än till klassläraren.

Sammanfattningsvis är inspektörernas bedömning att en oacceptabelt stor andel av eleverna ej uppnått målen i något av ämnena svenska, engelska eller matematik. Ett förbättringsområde är att synliggöra målen i de olika ämnena och hur måluppfyllelse mäts även i andra ämnen. En analys av den särskilt låga måluppfyllelsen i matematik måste göras för att ligga till grund för åtgärder.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan

Hummelstaskolan arbetar på flera olika sätt med värdegrundsfrågorna. De s.k. pusselgrupperna, som är åldersblandade fasta tvärgrupper, arbetar varannan vecka med etiska frågor, värderingsövningar och dessa grupper leds både av lärare och personal från skolbarnsomsorgen. Andra medvetna insatser i värdegrundsarbetet är storsamlingar och ”Tema hela skolan”, d.v.s. ett gemensamt temaarbete för hela skolan.

Enligt personalen vid skolan diskuteras arbetsklimatet regelbundet i olika sammanhang, både när något inträffat men också i förebyggande syfte.

Klassråd är schemalagt i samtliga klasser och genomförs varje vecka från och med årskurs 3. Representanter från samtliga klassråd ingår i elevrådet och elevrådsstyrelsen utgörs av representanter från årskurserna 3-5. En av ledningsgruppens representanter ansvarar för elevrådets utbildning och verksamhet. De frågor som behandlas rör i stor utsträckning rastverksamhet, regler och trivsel-frågor. Mer sällan handlar klassråds- och elevrådsarbetet om arbetssätt och lärande. Ett matråd med elevrepresentanter finns också vid skolan.

Föräldrarådet träffar regelbundet skolledningen och de upplever samarbetet som positivt med goda möjligheter till påverkan.

Kränkande behandling

Skolan har ett medvetet fokus på det förebyggande arbetet mot mobbning och kränkande behandling. Som exempel nämndes arbetet i de s.k. pusselgrupperna – ”spelregler för livet” - som under innevarande läsår speciellt arbetat med dramaövningar kring kränkande behandling.

På Hummelstaskolan finns en åtgärdsplan vid upptäckt mobbning som delvis bygger på Farstametoden. Vid skolan finns också ett mobbningsteam. I teamet ingår den personal som har intresse av att jobba med dessa frågor. Deras uppgift är att agera vid upptäckt mobbning. Endast något enda fall hade under innevarande läsår rapporterats till mobbningsteamet. Eleverna uppgav att det knappast förekommer mobbing på skolan och att om det händer något, vet eleverna alltid vilka de skall vända sig och att de vuxna agerar. De intervjuade föräldrarna kände till skolans arbete med mobbning och kränkande behandling och upplever att skolan vidtar åtgärder när något inträffar.

Skolhälsovård och elevhälsa

På Hummelstaskolan finns skolhälsovård och ett elevhälsoteam med skolsköterska, specialpedagoger, föreståndare för skolbarnsomsorg, skolpsykolog samt rektor. Skolläkaren är gemensam för kommunen. Skolsköterskan, som finns på skolan 12 timmar per vecka, genomför de lagstadgade hälsokontrollerna och har också påbörjat ett förebyggande hälsoarbete med hälsoenkäter, hälsofrämjande insatser som klassvisa informationer om kost, allergi, hjärt- och lungräddning, ”tjejsnack” m.m.

I samtliga kommunens skolor skall eleverna ha 30 minuters fysisk aktivitet varje dag. Detta upplevs huvudsakligen positivt av Hummelstaskolans lärare och elever och olika aktiviteter görs tillsammans.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är omfattande och av god kvalitet. Olika samarbetsformer ger elever och föräldrar goda möjligheter att påverka och samverka med skolan som helhet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Hummelstaskolan har en arbetsplan med en övergripande vision för verksamheten samt ett antal lokala övergripande mål för verksamheten. Arbetsplanen tillsammans med rutiner för skolan, handlingsplaner m.fl. dokument utgör en s.k. ”personalens pärm”.

Organisering av undervisningen och tidsanvändningen

Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Enligt skolledningen finns säkerställt att eleverna under åren från förskoleklass till årskurs 5 erhåller den utbildning de har rätt till och att den garanterade undervisningstiden erbjuds ”med råge”.

Skolan arbetar med ett övergripande tema över hela skolan per år samt ett kortare tema inom varje arbetslag. En övergripande plan med mål för temaarbetet samt temaarbetets organisation finns. Temaarbetet skall, förutom samarbetssträning, också ge eleverna möjligheter till fördjupning och kunskapsöverblick. Målen för de olika ämnena i temaarbetet är inte tydliga. En ambition finns, enligt lärarna, att integrera mer naturorienterande ämnen i temaarbetet. Ansvaret för val av tema har arbetsgruppen ”Tema hela skolan” och detta bestäms för varje år i samråd mellan lärare och elever. Eleverna skall också kunna ha inflytande

över val av tema och upplägg, men detta har inte uppnåtts än enligt ledningsgruppen. Hummelstaskolan har genom organisationen av temaarbetet, estetisk profil och samverkan med skolbarnsomsorgen skapat ett antal timmar för arbete i små elevgrupper även i andra ämnen.

I de lägre årskurserna arbetar skolan i samverkan med skolbarnsomsorgen med s.k. Naturskola, som innebär att eleverna en förmiddag varannan vecka har undervisning utomhus med iakttagelser och observationer. Uppföljning av Naturskolans aktivitet sker inom ramen för skolbarnsomsorgens verksamhet.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Arbetet med stöd och upprättande av åtgärdsprogram ligger hos specialläraren och/eller klassläraren. Speciallärarna screenar alla elever i förskoleklass, i årskurs 1 och i årskurs 2 i svenska och matematik, varefter eventuella diagnoser görs i årskurs 2 samt ett åtgärdsprogram upprättas. Stödinsatserna sker huvudsakligen genom individuell träning eller träning i liten grupp hos specialläraren utanför klassen. Övrig personal som berörs av åtgärdsprogrammet informeras via specialläraren.

Vid genomgång av föregående års diagnostiska prov i årskurs 2 hade åtgärdsprogram inte upprättats för alla elever som ännu inte uppnått målen. Lärarna uppger att de upprättar underlag inför de terminsvisa utvecklingssamtalen och dessa fungerar som ett åtgärdsprogram eller underlag inför ett ärendes behandling i elevhälsogruppen. När det gäller de nationella proven för årskurs 5 hade endast cirka hälften av de elever som ej uppnått målen ett upprättat åtgärdsprogram.

Enligt elevhälsogruppen upptäcks alla som har behov av stöd, men resurserna upplevs otillräckliga. En dokumenterad handläggningssång i elevvårdsärenden finns, men arbetet mellan identifierade behov, utvecklingssamtal, åtgärder/åtgärdsprogram, uppföljning och föräldrasamverkan ser olika ut. De presenterade åtgärdsprogrammen saknar några av delarna i ett åtgärdsprogram, t.ex. föräldradeltaktighet och uppföljning. Enligt skolläningen har emellertid skolan god kontroll av arbetet med stöd och föräldrarnas delaktighet, även om dokumentationen ser olika ut. En femtedel av eleverna på skolan är i behov av särskilt stöd på olika sätt, både socialt och kunskapsmässigt, enligt uppgifter från personalen.

Arbetssätten

Eleverna kan i varierande grad delta i planeringen av lärandet. I en del klasser har de s.k. " eget arbete " och s.k. " molnetuppgifter ", och kan då välja mellan olika av läraren givna arbetsområden. Andra klasser arbetar med s.k. " protokoll ", som innebär en veckoplanering av arbetet, d.v.s. genomgångar av läraren, viss egenplanering inom givna ramar samt utvärdering. I någon klass angavs som exempel att barnen kan välja sätt att lära sig utifrån lärtilsanalys. Eleverna var placerade i mindre grupper men arbetade företrädesvis individuellt med sin arbetsuppgift. Gruppdiskussioner kring arbetsuppgifter förekommer, enligt eleverna, mer sällan.

Som ett exempel på att träna ansvarstagande angavs ett system med klassvärdar med olika ansvarsområden i klassrummet, t.ex. dela ut böcker och utföra olika uppdrag som man fått av läraren.

Utvecklingssamtal

Utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin och förbereds genom att ett formulär fylls i hemma av elev och förälder, som sedan diskuteras med läraren. Resultaten av läsutvecklingsschema, LUS, är ett annat av underlagen vid utvecklingssamtalen. Skolbarnsomsorgens personal och praktiskt estetisk personal informeras om samtalen och kan lämna synpunkter, men deltar ej.

Skolan har sedan några ett portfolioarbete under utveckling. Olika delar av elevens ”skolprodukter” skall ingå i samtliga portföljer i hela skolan och en särskilt mapp har införskaffats. Strukturen för portfolioarbetet är inte tydlig och det framgår inte helt klart syftet med portfolioarbetet och hur det skall användas. En ambition är att tillvarata och fortsätta på förskolans portfolioarbete och skapa en ”röd tråd” vid övergång till nästa skola.

Samverkan och öppenhet

Samverkan sker mellan skolbarnsomsorgen och skolan på flera olika sätt, t.ex. Naturskola, fritidsgymnastik, pusselgrupper, fritidspass som avbrott i skoldagen, som bl.a. möjliggör verksamhet i skolan i små grupper. Samplanering av verksamheten sker i viss omfattning.

Hummelstaskolan har ett föräldraråd som regelbundet sammanträffar med rektor. Föräldrarna som inspektionen träffade upplever att de har inflytande i de frågor som de känner angelägna och att det är lätt att framföra och få gehör för synpunkter. Föräldrarådet var också nöjda med arbetet vid övergångar mellan förskola-skola och övergången till årskurs 6.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd är godtagbart. En handläggningsgång för elevvårdsärenden finns men strukturen på åtgärdsprogram, dess syfte, upprättande och uppföljning måste förbättras. Skolverkets inspektörer vill vidare påtala skolans ansvar att upprätta åtgärdsprogram för alla elever som har behov av särskilt stöd samt varje elevs rätt till det stöd som den har behov av för att uppnå kunskapsmålen.

Skolan bör vidare, bl.a. utifrån den låga måluppfyllelse på de nationella proven i årskurs 5 (se även kapitel 2 Kunskaper), vidta sådana åtgärder att fler elever når målen. Även organiseringen av temaarbetet kan förbättras vad gäller tydlighörandet av målen i de ämnen som ingår i temat.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Kommunal ansvarsfördelning och rektorsfunktionen

Förvaltning har prioriterat sex kvalitetsområden för skolans arbete. Enligt personalen finns en tydlig styrning från förvaltningen, vilket upplevs som positivt av skolans ledning, men som också ibland upplevs som att det lokala utrymmet för initiativ minskar.

Skolan leds av en rektor, som är väl känd vid namn av eleverna vid skolan. Enligt lärarna besöker rektorn klasserna regelbundet. I varje arbetslag finns en samordnare som tillsammans med rektor utgör skolans ledningsgrupp. Ledningsgruppen träffas en gång per vecka. Varje morgon lämnar rektor kort information till all personal, som ofta handlar hur personalfrånan skall lösas.

Arbetslagen framförde att de var nöjda med rektors ledning. De ansåg sig ha goda möjligheter till insyn och påverkan och beslutsvägarna är korta.

Skolan har formulerat ett antal mål i sin arbetsplan, men skolledningen har upplevt svårigheter att formulera och skapa enighet bland all personal kring dessa mål. Arbetslagen har inga egna formulerade mål och var inte helt medvetna om skolans övergripande mål.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan arbetar med de kommunövergripande årliga utvärderingarna, som sker i juni och som i stor utsträckning styr skolans mål och prioritering för nästa läsår. Delaktigheten i arbetet med skolans kvalitetsredovisning är ett område för utveckling, enligt skolledningen. Kvalitetsredovisningen är inte känd av den föräldragrupp vi träffade, men de trodde att rektor möjligen hade informerat om den.

Hummelstaskolan arbetar sedan läsåret 2002-2003 med Läsutvecklingsschema, LUS, för att kartlägga elevernas läsutveckling. Resultatet används som underlag för bedömning av eventuella stödinsatser samt diskuteras med föräldrarna vid utvecklingssamtal.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att skolans ledning är väl förtrogen med verksamheten. Personalens delaktighet och enighet i arbetet med arbetsplanen och skolans mål kan förbättras. Detta gäller också personalens och föräldrarnas delaktighet i kvalitetsredovisningsarbetet.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till och information om utbildning

Skolan erbjuder profil inom det praktisk-estetiska området, vilket innebär att eleverna från årskurs 1 har slöjd, musik och idrott med ämneslärare och undervisningen sker i mindre grupper. Enligt skolledningen genomförs elevens val inom ramen för temaarbetet samt i någon mån inom den estetiska profilen. Inspektörerna vill emellertid understryka att det skall vara ett allsidigt urval av ämnen som syftar till fördjupning och breddning och att eleven själv skall få välja.

Andelen elever med annat modersmål än svenska är mycket liten och vid inspektionstillfället fanns endast fyra elever vid skolan med annat modersmål. Dessa erbjuds och deltar i modersmålsundervisning centralt i kommunen. Undervisning i svenska som andraspråk genomförs av speciallärarna.

Skolan har tydliga arbetsplaner för övergångar mellan förskola och förskoleklass samt mellan årskurs 5 och mottagande årskurssexskola. Såväl föräldrar som elever var i huvudsak nöjda med den information som lämnats inför övergången till förskoleklass respektive till årskurs 6 och det upprättade programmet.

På Hummelstaskolan finns elever med funktionshinder och skolan har haft elever i rullstol. Dessa bedöms ha likvärdig tillgång till utbildning som övriga elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna huvudsakligen erhåller den utbildning som författningarna ställer krav på. Inspektörerna bedömer emellertid att organiseringen av elevens val behöver ses över så att den möjlighet till breddning, allsidighet och fördjupning i ett eller flera ämnen som är författningarnas intentioner inte åsidosätts.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalens kompetens och kompetensutveckling

Lärarna har endast delvis (73 procent) utbildning för de ämnen de undervisar i. Arbetsbelastningen upplevs som ökande och både de kortare och de längre sjukskrivningarna har ökat. Skolan har också en personalomsättning som är för hög. Ett kartläggningsarbete av olika arbetsmiljöfaktorer och deras inverkan har gjorts av ett stresskonsultföretag. Ett kompetensutvecklingsprojekt inom EU Växtkraft Mål 3 pågår, där analysfasen är avslutad, kompetensutvecklingsområden identifierade och en kompetensförsörjningsplan upprättad, där rekrytering av personal med utbildning för de ämnen och klasser de skall undervisa i har högsta prioritet.

Skolan har fem assistenter, med icke-pedagogisk utbildningsbakgrund. Några av dem har arbetat länge vid skolan och deltagit i viss fortbildning genom arbetsgivarens försorg. Deras uppgifter varierar utifrån individuella elevbehov och behov i klasser. De handleds varje vecka av personal i ledningsgruppen.

Lokaler och läromedel

Elever i förskoleklass till årskurs 5 samt skolbarnsomsorgen finns i gemensamma lokaler. Skolan har en mycket god utemiljö med möjligheter för eleverna till olika lek- och spelaktiviteter. Skolan bedriver också s.k. Naturskola. Skolan har trä- och textilslöjdsalar, musikal med god utrustning samt en större och en mindre idrottshall, som båda disponeras under dagtid av skolan. Läromedlen är godtagbara och skolmåltiderna är, enligt eleverna, mycket bra.

I mycket nära anslutning till skolan finns ett kommunifilialbibliotek som också används av skolan. Skolan köper viss bibliotekaries resurs för ”bokprat”, förberedelser av litteratur inför temaarbeten samt boklån. Lärarna kan nyttja biblioteket tillsammans med elever, vilket enligt bibliotekarien, inte sker särskilt ofta.

Datorer finns på skolan, men enligt personalen är dessa av äldre modell och många är också trasiga. Skolans personal har mycket begränsad tillgång till arbetsplatser. De delar på ett mindre arbetsrum med några arbetsplatser samt använder personalrummet som arbetsrum.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att skolans lokaler och utrustning för eleverna håller en god kvalitet. Detta gäller dock inte lärarnas tillgång till arbetsplatser och datorutrustning, vilken bör förbättras. Ett gott och medvetet kompetensutvecklingsarbete pågår som resulterat i en upprättad kompetensförsörjningsplan.

Sammanfattande bedömning

Arbetet vid Hummelstaskolan med värdegrundsfrågor är omfattande och ambitiöst och är av god kvalitet. Skolan upplevs också av elever och föräldrar som en trygg och positiv plats för lärande och kunskapsutveckling.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- stödets och åtgärdsprogrammets utformning och hantering,
- måluppfyllelsen i vissa ämnen,
- elevernas kännedom om kunskapsmålen,
- organiseringen av den pedagogiska verksamheten,
- elevernas kännedom om kursmål i temaarbetet samt elevernas inflytande i planeringen av tema,
- personalens delaktighet i arbetet med skolans mål och arbetsplan,
- personalens och föräldrarnas delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisningen samt
- personalens arbetsplatser samt datorutrustning.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Organiseringen av elevens val tillgodoser inte elevernas rätt till fördjupning och breddning (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2004-09-17	Stockholm

Monica Norberg
Elisabeth Brandell